

Høringsuttalelse fra FilmCamp AS – evalueringsrapport regionale filmfond, ”For en neve dollar mer”.

FilmCamp
styrker den regionale bransjen

- 20 filmer innspilt siden 2006
- 2000 mennesker har deltatt
- 75 millioner kr til regionen

• Fond • Location • Infrastruktur • Nettverk • Utvikling •

Det kongelige kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo
e-post: postmottak@kud.dep.no

Innspill til høringsbrev – evalueringsrapport regionale filmfond

Innledning

FilmCamp AS er invitert til å være en av Kulturdepartementets høringsinstans i forbindelse med departementets evalueringsrapport av de regionale filmfondene i Norge – ”For en neve dollar mer. En evaluering av den statlige støtten til regionale filmfond”.

FilmCamp AS tar mål av seg til å være et attraktivt og foretrukket internasjonalt ressurs- og produksjonssenter for film- og TV-produksjon på linje med tilsvarende, vellykkede og ekspansive produksjonssentre i vårt naboland Sverige (Film i Väst, FilmPool Nord og Film i Skåne). Bedriften er et redskap for eiernes strukturelle mål. FilmCamp skal bidra til å øke filmproduksjonen i regionen, både kvalitativt og kvantitativt. FilmCamp fremmer samtidig en betydelig regional kultur- og næringsutvikling i tilstøtende bransjer og virksomheter.

FilmCamps produksjonsfasiliteter, infrastruktur og filmfond, samt markedsføring av locations, gjør regionen til et attraktivt område for norske og internasjonale film- og TV-produksjoner. FilmCamps strategiske rolle og ressurser har vist seg å være et godt virkemiddel for å dra filmproduksjoner til regionen. Dette bidrar til kompetanseheving, jobbskaping og bransjebygging innen regional film- og TV-produksjon.

Endringstendenser i filmpolitikken.

Norsk Filminstitutt er i gang med å reddyke den kulturpolitiske profilen i norsk filmpolitikk og tone ned den næringspolitiske funksjonen som har vært gjeldende de siste 10 årene. Kulturdepartementet har også valgt å foreta andre verdivalg og prioriteringer i forhold til det som var profilen i filmmeldingen.

Rapporten ”For en neve dollar mer” bekrefter den sentralistiske tendensen i Norsk filmpolitikk. Siste NFI-tildeling til en regional produksjon var filmen om NOKAS-ranet i 2008. Av de ca. 150 filmarbeiderne som har vært involvert i ”Varg Veum”-produksjonene i Bergen de siste 8 – 10 årene er bare en håndfull tilbake i Bergen. Resten er flyttet til Oslo for å sikre seg arbeid der oppdragene og pengene befinner seg. Dette er bare to eksempler som underbygger sentraliseringstendensene.

Det viser seg å være nødvendig å satse på internasjonalisering av den regionale filmpolitikken. Det er opprettet 5 regionale fond i Norge. Det produseres ca. 20 norske

spillefilmer i året. De aller fleste av disse spilles inn i – eller i nærheten – av Oslo. Dermed blir det svært få innspillinger å dele på regionene. Internasjonale produksjoner trekker med seg kapital og gir et utvidet markedspotensial. I tillegg trekker de med seg kompetansebyggende nettverksskapning. Internasjonalisering er en av de viktigste forutsetningene for å få til en bærekraftig utvikling av norsk filmbransje uavhengig av sentrum/periferi-betraktninger.

Den norske filmkommisjonen har fått begrenset sine muligheter til å ”selge” norske naturlocations og kulturlandskapslocations. Norsk Filminstitutt arbeider for å omstrukturere eller nedlegge filmkommisjonens virksomhet. En slik nedlegging vil bidra til at det blir vanskeligere å få myndighetene med på å gjennomføre den ønskede skatteincentivordningen som bransjen har bedt om som virkemiddel til å trekke internasjonale filmproduksjoner til Norge.

Kulturdepartementet beskrev en ny støtteordning med infrastrukturmidler gjennom filmmeldingen. Infrastrukturmidler er så langt ikke gjort tilgjengelig for de regionale filmfondene.

Finanskrisen har påvirket den internasjonale filmbransjen gjennom mindre vilje til private investeringer i underholdningsindustrien. Investorer opplever større usikkerhet i forhold til avkastningsmulighetene i og med at distribusjon på kino, dvd og streamingtjenester er under strukturell endring. Piratdistribusjon av filmer som enda ikke har hatt premiere på kino er et økende bransjeproblem.

Evalueringsrapporten

Rapporten ”For en neve dollar mer” gir en fyldig og god beskrivelse av utviklingen av de regionale filmfondene i Norge i perioden 2006 – 2010. Rapporten måler de parametrene departementet ønsket en kartlegging av, og gir et oversiktsbilde av hva som har skjedd i tilknytning til fondenes forvaltning av sine oppgaver og de ressursene som har inngått i statens og regionenes mål med satsningene.

Rapporten viser at statens satsning på utvikling av regionale filmmiljøer og en framvekst av et sterkere næringsfokus med etablering av nye og kreative arbeidsplasser i regionene, så langt har vært lite vellykket. Årsakene til at satsningen ikke har vært vellykket, er i stor grad knyttet til at statens vilje til satsning har uteblitt. Rapporten viser tydelig at sentraliseringen av bransjen lever i beste velgående. Bevilgningene til de regionale filmfondene har nominelt stått på stede hvil gjennom hele evalueringsperioden, og det statistiske materialet viser at den statlige økonomien som brukes på film- og TV-produksjon i Oslo og Akershus har vokst fra 90 % i 2006 til 92 % i 2012. Veksten i tilskudd til regionene har kommet filmsentrene til gode. I 2007 utgjorde statens bevilgning til de regionale filmfondene 41 %. I 2012 er denne andelen redusert til 20 %.

Filmfondenes andel av de totale midlene til norsk filmproduksjon var i 2007 3,5 %, mens den i 2011 var på 2,4 %. Med bakgrunn i disse tallene kan det neppe ventes vekst i produksjonsvolumet av spillefilm i andre regioner enn Oslo, så lenge staten sentraliserer sin politikk på området. Festtalene om å ta hele landet i bruk i den nasjonale filmpolitikken blir ikke fulgt opp gjennom bevilgninger. Fravær av kontinuitet i produksjonsvolum er et hinder for å lykkes med å bygge kompetanse og bransje i andre deler av landet enn i Oslo.

Rapporten peker også på skjevhetene i ressursfordelingen med referanse til medlemskap i Norske film- og TV-produsenters forening. 30 % av foretakene og 23 % av medlemmene i produsentforeningen kommer fra regioner med filmfond. Disse produsentene har totalt fått tildelinger av penger fra NFI tilsvarende ca. 6 % av totalbevilgningene. Dette dokumenteres ytterligere ved at 98 % av både produksjonstilskudd og pakkefinansiering av NFI's spillefilmtildelinger i 2010 har gått til produsenter med kontoradresse i Oslo eller Akershus. Dette til tross for at bare 63 % av produsentforeningens medlemmer, og 80 % av søknader om støtte til kinofilmprosjekt kommer fra denne regionen. De fem filmfondsregionene som har 23 % av medlemmene i produsentforeningen, fikk derimot bare en prosent av produksjonsstøtten og to prosent av den utbetalte pakkefinansieringen dette året. Det betyr at produsentenes egen interesseorganisasjon er med og forsterker den sentralistiske fordelingspolitikken.

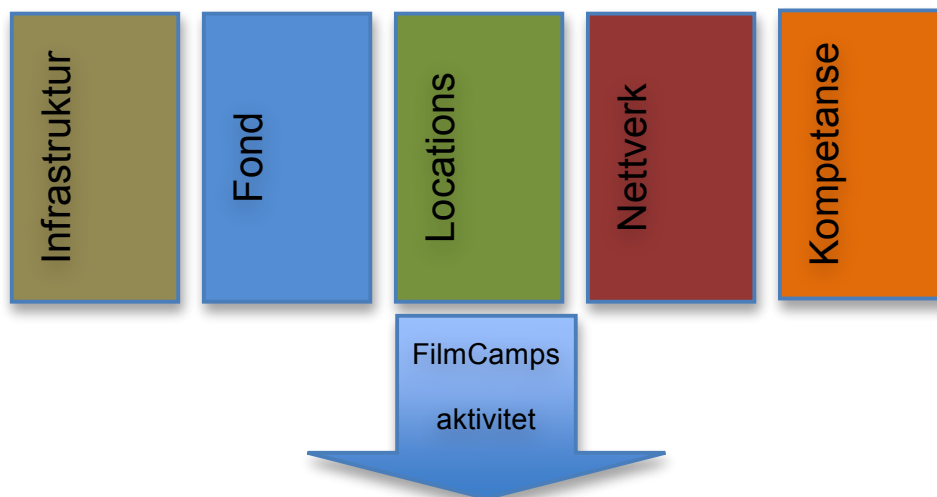
FilmCamp i virkeligheten

FilmCamp er bygget opp etter mønster fra den svenske modellen med selskapene Film i Väst, Film i Skåne (Ystad) og Filmpool Nord. Disse ressursentrene har vært - og er fremdeles - de mest suksessrike regionale filmsatsningene i Europa. Film i Väst disponerte i 2010 en forvaltningskapital på ca. 95 mill. SEK gjennom egne inntekter og driftsbidrag fra regionen. De regionale tilskuddene utgjør fundamentet i selskapets drifts- og forvaltningskapital.

Troms fylkeskommune har sett hvilke muligheter som finns ved å satse på filmproduksjon som næringsutvikler. Derfor har FilmCamp fått i oppgave å forvalte 25 MNOK av fylkets RDA-midler for å bidra til næringsvekst og aktivitetsutvikling med film- og TV-produksjon som basis.

FilmCamp AS mener at driften av selskapet og de premisser selskapet utøver sin virksomhet på, er i tråd med de forutsetninger som er gitt av eierne gjennom etableringen av virksomheten. Stiftelsesdokument og selskapets vedtekter sier klart at FilmCamp AS skal være et næringspolitisk virkemiddel i Troms-regionen. Styret har bygget selskapets virksomhet på fem overordnede pilarer:

Det er dette samspillet – summen av dette, som har gitt de positive resultatene og ringvirkningene FilmCamp så langt kan vise til.

Denne kombinasjonen av ulike muligheter både for finansiering, tilgang til et ekstraordinært locationtilbud, bransjekunnskap og muligheter til å forlegge og bespise et innspillingsteam har vært grunnlaget for et høgt aktivitetsnivå. Så langt har det blitt gjennomført 21 film- og TV-produksjoner i FilmCamp og i områdene rundt campen. Disse produksjonene har gitt en næringsmessig omsetning og overrisslingseffekt på ca. 75 mill. kroner. Mye av dette er kapital og oppdrag fra utlandet. Effekten av denne omsetningen har gitt grunnlag for nyetableringer og arbeidsplasser både innen filmbransjen og innen virksomheter som leverer varer og tjenester til filmproduksjonene.

De aller fleste av de gjennomførte produksjonene er solgt inn gjennom FilmCamps eget nettverk både i Norge, men også for en stor del gjennom selskapets arbeid med å dra produksjoner til regionen. De utenlandske produksjonene er kommet som et resultat av FilmCamps internasjonale nettverk, selskapets internasjonale merkevareposisjon og en målrettet internasjonal satsing.

Oversikt over gjennomførte produksjoner

Oversikten viser at en stor prosentandel av de innspillingene som har foregått i FilmCamp har internasjonale produsenter eller co-produsenter. Oversikten viser også hvilke økonomiske effekter produksjonene har hatt når det gjelder regionens målsettinger om næringsvekst gjennom produksjonenes kjøp av varer og tjenester i nærmiljøet.

Tittel	Prod. år	Nasjon (produsent/co-produsent)	Budsjett	FilmCamps Andel/ investering	Kjøp av varer og tjenester i regionen
Kautokeino-opprøret	2006	N,S,D	53.0 mill NOK	4,5 mill NOK	16 mill NOK
Vinterland	2006	N	2,5 mill NOK	0,3 mill NOK	0,9 mill NOK
Bonded Parallels	2006	A,N,F	12,5 mill NOK	0,75 mill NOK	1,0 mill NOK
Far North	2006	UK,F,N	56.0 mill NOK	3,5 mill NOK	ca 16 mill NOK
Iskaldt	2007	N	2,2 mill NOK	0,3 mill NOK	ca 1,6 mill NOK
Sommerhuset	2007	N	2,2 mill NOK	0,3 mill NOK	ca 1 mill NOK
Død Snø	2008	N	13,6 mill NOK	1,0 mill NOK	ca 10 mill NOK
Nord	2008	N	13,2 mill NOK	0,75 mill NOK	ca 2,5 mill NOK
Parat	2008	N	1,3 mill NOK	0,2 mill NOK	ca 1 mill NOK
Lille Frø	2008	N	1,6 mill NOK	0,3 mill NOK	?
The Snow Queen	2009	E,N	7,7 mill NOK	0,75 mill NOK	ca 1,7 mill NOK
Robert Mitchum is dead	2009	F,B,P,N	12,0 mill NOK	0,5 mill NOK	1,5 mill NOK
Rare Exports	2009	Fi,S,N,F	16 mill NOK	2,0 mill NOK	4,5 mill NOK
Sjøsprøyt (TV-serie)	2009	N	4 mill NOK	0,3 mill NOK	ca 2 mill NOK
The Pretending lovers	2010	K, N	16 mill NOK	0,3 mill NOK	ca 2 mill NOK
Skallamann	2010	N	2,3 mill NOK	0,3 mill NOK	2 mill NOK
Zakariassen må dø	2010	N	2,44 mill NOK	0,35 mill NOK	ca 2 mill NOK
Levis Hest	2011	N	1,8 mill NOK	0,3 mill NOK	Ca 1 mill NOK
Hellfjord (TV-serie)	2011	N	17,1 mill NOK	2 mill NOK	ca 5 mill NOK
Lapland	2011	UK	Ca. 10 mill NOK	0	1 mill. NOK
SUM			246,4 mill NOK	18,7 mill NOK	ca 73 mill NOK

N- Norge, S-Sverige, D-Danmark, P-Polen, UK-England, F- Frankrike, A-Armenia, Fi- Finland, E-Estland, B- Belgia, K-Kina

FilmCamp i rapporten

I forhold til de fleste analyserte parametre kommer FilmCamp ut som et av de minst vellykkede regionale filmfondene. Dette er som ventet. De parametrene som peker på FilmCamp som det **mest vellykkede** regionale filmfondet, er knyttet til FilmCamps profil som ressurscenter og infrastruktur, tilsvarende den svenske Film i Väst-modellen. I og med Departementets begrensninger i bruken av statlige midler til investeringer i spillefilmer som har fått støtte gjennom NFI, har det vært naturlig for FilmCamp å rette den vesentlige delen av virksomheten mot internasjonale samarbeidspartnere. Denne profilen har vært både nødvendig og vellykket, og blir i rapporten beskrevet som det mest vellykkede av de to fondskategoriene: *Organisk vekst*: myke utviklingstilskudd til lokale filmskapere og *ekstern stimulan*s - å tiltrekke seg nasjonale og internasjonale (co-) produksjoner.

Det har vært produsert 21 filmer i eller i tilknytning til FilmCamp i selskapets eksistensperiode. Dette viser en kontinuitet i produksjonstilgangen som svært få av de andre regionale filmfondene kan vise til. Rapporten viser til at kontinuitet og kritisk masse er en av de viktigste suksessfaktorene i den regionale satsningen. De fondene som kan trekke til seg produksjoner fortløpende, vil i det lange løp kunne vise til den bransjeutviklende funksjon som er en av hovedmålsettingene med etableringen av regionale filmfond. God tilgang på prosjekter øker etterspørselen etter kvalifiserte filmarbeidere som igjen øker mulighetene for jevn kompetansevekst og en større mulighet for at det skal gå an å leve av å arbeide med filmproduksjon, også i regionene. "Det er når de lengre bruddene i kontinuitet inntreffer, og gjerne etter perioder med permanent sysselsetting, at sjansene for hjerneflukt øker. For å kunne demme opp for trekraften fra filmnæringens sentrum og etablere en bærekraftig næring, vil en region derfor være avhengig av å nå en viss kritisk masse i filmproduksjonen", heter det i rapporten.

Rapporten viser at FilmCamp – sammen med Film3 – er de to regionale fondene som har lykkes best i å trekke langfilmproduksjoner til sine respektive regioner. Det er langfilmene som gir størst oppdragsvolum for filmarbeidere og de største mulighetene for avkastning av eventuelle investeringer i produksjonene.

Rapporten konkluderer også med at støtten fra de regionale fondene absolutt har bidratt til å skape større mangfold i norsk filmproduksjon og et større mangfold i de historiene som tar utgangspunkt i det store utvalget av geografiske miljøer.

Kommentarer til rapportens anbefalinger

Rapporten sier innledningsvis at en evalueringsperiode på fire til fem år er for kort til å forvente dramatiske effekter når det gjelder den regionale filmnæringens utvikling. En utviklingsperiode på minimum 10 år før evaluering hadde vært å foretrekke. Den 4-

årsperioden som nå er evaluert omfatter – for de fleste fonds vedkommende – en etableringsperiode med forsøksvirksomhet både organisatorisk, forvaltningsmessig, i forhold til bygging av samarbeidsrelasjoner og i forholdt mellom produsenter, region, NFI, interesseorganisasjoner og Kulturdepartementet. For FilmCamps vedkommende er det også grunn til å peke på at virksomheten i 2007 i praksis var ute av stand til å utøve sine pålagte funksjoner. I lange perioder dette året var selskapet uten både styre og administrasjon.

Rapporten sammenligner tilveksten av selskap, hoder og verdiskapning i filmnæringen med de midlene fondene har hatt til disposisjon. Rapporten konkluderer med at FilmCamp har minst vekst i forholdet mellom tilførte kroner og verdiskapning. Dette er en konklusjon som ikke regner med den import av oppdrag, kapital og behov for arbeidskraft som de internasjonale produksjonene i FilmCamp har trukket til seg.

Rapporten anbefaler å innføre en kriteriemodell for fordeling av midler mellom fondene som i større grad åpner for differensiering. Rapportens forslag til modell vil på den ene siden kanalisere midlene dit behovet er størst. På den andre siden vil den belønne fond som oppnår gode resultater når det gjelder de tre sentrale målene for fondenes virksomhet. Særlig vil det belønne fond som opererer i regioner med vilje og evne til å mobilisere regional kapital.

I denne sammenheng står FilmCamp i en særstilling. I tillegg til de regionale matchingsmidlene som fylkeskommunen årlig bevilger til FilmCamp, har selskapet – så langt - fått et forvaltningsansvar for ytterligere 25 MNOK fra regionens RDA-midler. FilmCamp AS opptrer også som kommersiell aktør i driften av selskapets infrastruktur, noe som årlig har tilført selskapet driftsmidler med ca. 4 MNOK. Dette er et særtrekk ved FilmCamps valg av modell og muligheter til å tilføre regionen ekstra ressurser til filmområdet. Et annet eksempel på kapitaltilførsel knytter seg til interregprosjektet Filmarc (i samarbeid med Sverige og Finland) der de nordnorske produsentene og bransjen har blitt tilført 5,2 MNOK til direkte bransjeutviklende tiltak på et internasjonalt nivå. FilmCamp er godt i gang med å planlegge en viderføring av dette samarbeidet gjennom Filmarc 2.0.

Dersom kulturdepartementet tar rapportens anbefalinger på dette punktet til følge, vil regionens utviste evne og vilje til å tilføre regional og internasjonal kapital styrke selskapets posisjon når det gjelder fordelingen av statlige midler.

Rapportens anbefaler at ordningen med matching mellom statlige og regionale midler skal videreføres. FilmCamp støtter dette standpunktet, men ser at departementet i tildelingsbrevet for 2012 har innført formelle, statlige bindinger på de regionale bevilgningene. FilmCamp stiller seg uforstående til at staten på denne måten kan legge føringer knyttet til utøvelsen av fondsforvaltningen av penger som Troms fylkeskommune har egne hensikter og målsettinger med. De nye retningslinjene i Kulturdepartementets tildelinger for 2012 kan leses som en antydning om at verken fondene eller de regionale myndighetene er voksne for å løse oppgavene som knytter seg til en forvaltning av 2,5 MNOK statlige midler.

Virkeligheten er en helt annen. Rapporten viser med all mulig tydelighet at både de regionale myndigheter og de enkelte fondene har skapt en tilleggsdimensjon til norsk filmpolitikk. Dette har skjedd gjennom tilførsel av betydelige mengder ekstra pengerressurser som film- og TV-bransjen ellers ikke ville fått del i. Det har skjedd gjennom oppbygging og utvikling av kompetansemiljøer og nye arbeidsplasser som ikke eksisterte før fondene ble etablerte, og det har – for FilmCamps vedkommende – ført til en internasjonalisering og en kapitalimport som ellers ikke ville ha funnet sted.

FilmCamp slutter seg også til rapportens anbefalinger om at de statlige fondsmidlene bør kunne benyttes til finansiering av prosjekter som allerede har mottatt produksjonstilskudd fra NFI. Dette vil gi regionene en større mulighet for å involvere co-produsenter i store, norske spillefilmprosjekter - noe som vil medføre en utvidelse av kritisk masse og gi mulighet for større kontinuitet i forhold til den arbeidskraft og den leveringskompetanse som trengs for bransjebygging i regionene.

Oppsummering og konklusjon.

Evalueringen "For en neve dollar mer" gir et nyansert og godt dokumentert bilde av utviklingen av regionale filmfond i Norge i perioden 2007 – 2010. Mange av rapportens delkonklusjoner gir en feil framstilling av FilmCamps posisjon i det store bildet. Undersøkelsen belyser en situasjon som er knyttet til parametre som gir FilmCamps særtrekk som ressurscenter og infrastruktur dårlig uttelling. Fra FilmCamps side pekes det i denne sammenheng spesielt på det faktum at selskapet har det desidert største fondet av næringsrelaterte penger, og at FilmCamp er en stor aktør som co-produsent for internasjonale filmproduksjoner.

FilmCamp AS har nylig avviklet et eiermøte der eierne uttrykker tilfredshet med den utviklingen selskapet og selskapets virksomhet har hatt de få årene selskapet har eksistert. Eierne gir uttrykk for både vilje og evne til å føre satsningen på FilmCamp videre, både som en del av regionens kulturpolitiske målsettinger og som del av en ønsket næringsutvikling. En videre satsning er avhengig av at staten ved Kulturdepartementet ikke binder opp disponeringen av regionale ressurser til statlige, politiske føringer. Eierne forutsetter et regionalt selvstyre i disponeringen av regional kapital.

Eierne er også opptatt av den videre utviklingen av FilmCamp som konkurranseutsatt virksomhet. Selskapets konkurrenter er i all hovedsak internasjonale ressurscenter og infrastrukturer med tilsvarende oppbygging og forretningside som FilmCamp. I denne sammenheng pekes det på behovet for å utvikle FilmCamps evne til å tilby en tilstrekkelig standard på - og utrustning av - virksomhetens studiofasiliteter.

Av Norske virksomheter er Storyline studios på Jar den eneste virkelige konkurrenten. Storyline studios har det fortrinnet framfor FilmCamp at selskapet kan tilby en vesentlig kredittfinansiering knyttet både til utstyrsleie og til leie av studiokapasitet. Dette fortrinnet skaper en forretningsmessig ubalanse i forholdet mellom de to selskapene. En delfinansiering gjennom kreditter er ofte helt avgjørende for at produsenter skal klare å få finansiert filmene sine.

Denne ubalansen kan delvis rettes opp ved at Kulturdepartementet iverksetter intensjonen i "Veiviseren" om å bidra med midler til infrastruktur i regionene. FilmCamp har de siste årene søkt midler i henhold til de signalene som ble gitt i filmmeldingen, men fått avslag hvert år. Dersom departementet hadde iverksatt meldingens intensjoner om en styrking av fondenes infrastrukturelle verktøykasse, hadde konkurranseforholdene mellom FilmCamp og Storyline studios kunne blitt mer balanserte.

Avslutning

FilmCamp ønsker med denne høringsuttalelsen å peke på de mange fortrinn selskapet har opparbeidet seg, både finansielt, som en aktør i det internasjonale filmmarkedet og som et ressurscenter på linje med de mest vellykkede film- og TV-clusters i Europa. FilmCamp ønsker en rammebeskrivelse fra statens side som gjør at de ulike regionale filmfondene som er etablerte i Norge får anledning til å vokse og utvikle seg i ulike retninger. Forutsetningene for fondene er forskjellige fra region til region, og de enkelte selskaperes evne til utvikling ligger i en stor grad av frihet til å få leve ut sine særtrekk i samarbeid med regionale politiske ønsker og målsettinger, og med bransjens behov. Dersom staten velger å gå for en større grad av standardisering og ensretting av virksomhetene, vil FilmCamp gi uttrykk for bekymring for fondenes framtid. FilmCamp trenger – og ber om – en stor grad av frihet til å utforme sin framtidige profil og virksomhetsbygging. Dersom selskapet får denne friheten er det store muligheter for at Målselv kan bli Norges svar på den svenske nasjonale og internasjonale suksessen med etableringen av Film i Väst.

Målselv 20.04.12

Viggo Fossum (styreleder)